

VIASIL VIASILOVIČ

5 Neplačtež mrtvého, aniž jej litujte, ale ustavičně plačte příčinou toho, kterýž odchází, neb se nenavrátní více, aby pohleděl na zemi, v níž se narodil. Když vyjde z vlasti, nenavrátní se více; ale kamž jej zastěhuji, tam v tom místě zemře, a země této neuzří více.

Ž Jeremiáše proroka

I

10 Usilím všecken lid vznojen
i každý meč krvi napojen,
jenž jest krvi poplul tako,
že nemož v nožnice nikako.

Český Alexander

15 Po smrti krále Václava Čtvrtého vznikly v Čechách strašlivé rúznice, nejenže skrze víru mnohé bylo krveprolití, ale i příčinou volení krále mnohý byl boj. Jedni žádali míti Zikmunda, bratra Václavového, druzí Korybuta, bratra knížete litevského, a jiní dokonce bez krále býti
20 chtěli, řkouce, že lidu svobodnému neslušno krále poslouchati. Po celé vlasti, ztuď kde Vltava se rodí, až k horám Krkonošským rozléhal se strašný války hlas, a země česká, co druhdy Médea, honosila se vraždou vlastních dítek; i nebylo noci, v níž by rudý požár nebyl zvěstoval, že buď
25 klášter neb ves, neb i celé město, zapálené vztekem nepřátelským, popelem lehá. To se dalo od roku 1419 a trvalo až do roku 1436. Mezi tím časem přijel kníže Korybut s strejcem svým, mladým Viasilem Viasilovičem, do Prahy na žádost měšťanů pražských, přiveda s sebou 5000 lidu litev-

ského, načež se i Pražané s jinými městy usnesli jej veřejně na náměstí pražském za krále českého korunovati. Tomu však se páni čeští protivili; a když Pražané proti vůli jejich to učiniti usilovali, vzavše korunu českou s jinými ozdoba-
mi královskými tejně na Karlův tejn ušli, a zde obleženi
jsouce od Pražanů pod vůdcem Hedvíkem a vojska litev-
ského pod správou Korybuta a strejce jeho Viasila, za
dlouhý čas statečně se bránili. 5

Bylo to roku 1422; hlásně přivítala kukačka v tmavém lese pod Karlovým tejnem slavné jitro, velebné slunce
vstávalo nad horami a Karlův tejn se v růžové jasně stkvěl
záři; ranní páry vystupovaly z blízké řeky Berounky a
v divných podobách se nesly nad tmavými hvozdy, rozra-
žené jsouce rychlými křídly tudy letajících a hlásně
volajících havranů; dojemně a slavně zněl kosů a drozdů
hlas, pronášeje ranní chválozpěv, když dva z měšťanů
pražských, kteří obležený drželi Karlův tejn, pod rozlehlým
dubem v hlubokém lese odpočívali, spolu rozmlouvajíce. 10

„Věř mi,“ pravil první, muž vysoký a zarostlý, jemuž
jméno bylo Hora, „že skoro již mě omrzelo zde ležeti a
každé chvíle hotov býti buď zdraví své, neb dokonce život
svůj ztratiti; a proč? Že chceme Korybuta za krále míti;
a že koruny nemáme, níž by jsme jej korunovali. Zdaž by
nemohl býti králem nejsa korunovaný, než aby za tak
dlouhý čas, a to ještě nadarmo, jsme ji zde dobývali;
a chce-li korunovaným králem býti, nechť si zde leží a
koruny dobývá; my by jsme lépe učinili, kdyby jsme se
domu k zanechanému řemeslu navrátili.“ 20 25

Načež druhý, meč vytasený otíraje a pilně ohledávaje,
odpovídá: „Nebuď pak tak vrtkavý; jednou jsme tomu
chtěli, zdaž podruhé máme tomu nechtíti? Nehodno jest
může tak lehce prve vyvoleného teď zavrhovati a více
nemíti do sebe stálosti, než ji žena má. Nech ještě několik
takových outoků přijíti, jaký byl včerejší, a Viasila tak 30

statně bojovati, jakž to včera činil, a Karlův tejn před Korybutem skloní svou zpupnou hlavu a uzná jej býti zrozeným ku králování.“

Hora. „Nech však ty zas obležené tak statečně se brániti, 5 jakož se i včera dělo, a slibuji ti, že při každém outoku tolik pořídíme co při včerejším. Rád bych však věděl, co za dívku to sobě tak srdnatě počínalo? Obzvláštěně zdá se dobře s prakem zacházeti, a ani jediný kamen z jejího praku nadarmo nehučel; však Viasilovi vždy se zdála 10 vyhýbati, který, jak se mně vidělo, ji jen hledal. Sotvaže blíže první brány bašty byl by zlezl, a nemálem tak se do hradu byl dostal a ji tak svým mečem dosáhnouti mohl, ustoupila zastána nějakým neznámým rytířem; však brzo u druhé věže, kde studna jest, se ukázala. Ona ještě poslední 15 na hradbách dlela, když my již k odstoupení přinuceni jsme byli a i obležení až na několik strážných se byli odstranili.“ –

Načež druhý, muž nevelké postavy, však velmi ramena-
tý, černá brada vyvýšovala hrůznost bledých líc jeho:
20 „Jest to dcera Viléma z Bozkovic, jenž s oblehnutými v zámku zavřen jest; jehožto ona, kde on pro své stáří již bojovati nemůže, tak statně zastává a nám tak velkou škodu činí; však pravím tobě,“ a přitom se mu hrůzně z černých
25 očí jiskřilo, jenž hluboce pod tmavým obočím ležely, „pravím tobě, že včera posledně buď ona z hradeb odešla, buď já od outoku posledně jsem se vrátil; neb v budoucím outoku hodlám jen jí hledati, a uhlídám, zdaž i mně se vyhýbati bude; a pak buď já, buď ona, jako že se Hedvík jmenuji!“ A v pevně sepjatých rukou obnažený meč
30 i očí svých k nebi pozdvíhna, za dlouhou chvíli tak stál, jak by slova svá strašlivou a tichou přísahou stvrditi chtěl. Byl to Jan Hedvík, vůdce Pražanů, který již dlouho závistivě hleděl na vzmahající se slávu Viasila a Johany, dcery Bozkovice, nemoha toho snést, by se jmeno dívky

nad jeho vzneslo. „A pak,“ obrátil se opět k svému druhovi, „padne-li ona, dlouho již hrad nám vzdorovati nebude, neb ona jest takřka duše obležených a bez ní dávno již by byl hrad v naše ruce odevzdaný; však padnu-li já –, pak nenechte se odstrašiti; neb jak se mně zdá, mnoho zásoby již v hradě nebude, a hladem přinuceni vám odevzdají hrad; a pakli by i tenkrátě mě mé mínění klamalo, tehdy aspoň mně příslib (neb padnu-li, nebude žádný jiný vůdcem než ty, leč by jsi byl dříve padl –), že do zimy zde dočekáš, která beztoho již příliš vzdálená není.“

Mlče podal jemu Hora ruku a za dlouhý čas tak stáli, jedenkaždý s jinými se obíraje myšlenkami.

Po chvíli však opět počal se tázati Hora: „A padne-li i Korybut? neb padne-li on dříve než ty?“

Hedvít. „Padne-li, tehdy odsud odtrhneme; – padne-li však on později než já, tehdy pohřbete jej v hlubokém lese podle hrobu mého, tam kde k východu pět dubů do půlkola stojí; a pak nalezne v zemi té, do které byl přišel koruny dosahnouti, co dražší jest nežli koruna a co nikde v světě nenalezne, – pokoj.“

Opět nějakou chvíli trvalo ticho, jen časem prozvukoval vzdálený drozd aneb kukačka volala z hlubokého lesa své vlastní jméno.

Hora. „Slunce již jest vysoko, daleko nebude od sedmi hodin, skoro aby jsme se vrátili do ležení; neb nevím, nebude-li třeba i dnes začítí a k outoku hnátí, dříve než se obležení vzpamatují.“

Hedvít. „Prozatím dost bylo včera krve vylito; a třeba jest, by i naši sobě poodpočinuli; několik již nocí minulo, že někteří ani oka nezamhouřili, a za ten celý čas, co zde ležíme, nebyl ještě jediný den, v kterém by bylo lzelo sobě odpočinouti. Však slyš, zdá se mně, jako by se někdo blížil.“

Po malé chvíli bylo slyšeti rychlé kroky a chrastění křoví

shybaného se blížícím; rozevřely se větve a Prokop Otík vystoupil.

Hedvík. „Co tě sem vede, Otíku? Stalo se něco v ležení? aneb jen maně sem přicházíš?“

5 *Otík.* „Hledal jsem vás; mám vám něco oznámiti. Sotvaže ráno slunce vyšlo, vyvýšili obležení u přední brány bílý prapor.“

Hedvík. „Snad nechtěli již vzdáti hrad?“

10 *Otík.* „Kníže Korybut poslal mne se tázati jich, co žádají; a já mu přinesl za odpověď, že žádají o dovolení, by mohli bezpečně někteří z nich k němu poselstvím přijíti; což jim i dovoleno bylo. Přišedše do ležení hledí přiměří na sedm dní dosáhnouti.“

15 *Hedvík* (rychle a vzpurně). „Snad jim to i bez mé vědomosti povoleno.“

Otík. „Nikoliv, nybrž Korybut dal jim za odpověď, že chce dříve rady tvé poslechnouti; proto jsem k vám poslán, by jste se buď oba, buď jen Hedvík do ležení vrátil.“

20 *Hedvík.* „Tehdy zde zatím pozusteňte; já se v krátkém čase k vám opět vrátím.“

Odešel, Otík sedna si pod dub k Horovi, vytahl lahvičku vína; věda, že se Hedvík tak brzo nevrátí, činil přípravy k snídání, ku kterému se ani Hora dlouho nutiti nenechal.

25 *Otík.* „Věřu, tady v ležení aby jeden vše s sebou nosil, což já také vždycky činím; neb teď myslím, že budu snídati, a již jsem k něčemu volán; a tak není jeden ani chvíli jistý. Protož vždy všechno s sebou míti jest mé heslo, a kde příležitost k tomu, tu snídám, obědvám neb večeřím, ba
30 i v některý den vše najednou činím.“

Hora. „Tvé víno jest výborné. Kdepak jsi se ho zde v ležení dopídl?“

Otík. „Jako bys nevěděl, že v víně obchod vedu. Teď arci ne zde v ležení, ale v Praze; a proto také začastěji mně

z domova nějaké sem zašlou, neb oni vědí, že já bez vína jako ryba bez vody.“

Co ty zatím zde spolu rozmlouvali, blížil se Hedvík k ležení, a vida zdaleka Karlův tejn, v jakémsi bolném předtušení zvolal: „Ó by ráději již bylo dokonáno, co zde 5
snad i nepravě jsme počali; neb majíce korunovaného svého krále, jiného jemu navzdor chceme korunovati!“

Přišed v ležení rovnou cestou kráčel do knížecího stánu, kde Korybuta, Viasila a těch sedm poslů z Karlového tejna našel. Korybut, muž as čtyřcetiletý, vážného vzezření a 10
skvostně oblečený, seděl uprostřed stánu; za ním stál strejc jeho, mladý Viasil, jinoch vysoký a silný, málo sehnutý podpíral se o svůj dlouhý meč; černé kadeře visely přes obličej jeho, které modré zraky jeho co sinavé blesky černá mračna prorážely. Jeho oko bylo upřené na jednoho z poslů, který hledí přilbice, již byl na první zhlednutí Viasil 15
za svou, při jednom výpadu obležených ztracenou, poznal, spuštěné maje, při východu stánu stál. Též i on z Viasila oka nespustil. Rusí vlasové vyhlídali pod přilbicí a z hloubi hledí vynikaly co papršlky jasného slunce jeho zraky. Zdál 20
se velmi mladý býti. Po nedlouhém rokování jest jim příměří na sedm dní přivoleno, načež se poslové, doprovázeni mladým Viasilem, nazpět ubírali. Na té cestě připojil se Viasil k mladému poslovi, který jeho přilbici nesl, a hleděl ji od něho zpět dostati, hojně výplaty jemu přislubuje. Však 25
nadarmo; sotvaže se o tém zmínil, tu onen obouma rukama, jak by mu ji Viasil s násilím chtěl odtrhnouti, přilbici chopil; a s nepochopitelnou rychlostí bez slova promluvení dával mu k srozumění, že se to nestane; načež se Viasil do stánu vrátil, poslové však do hradu zašli. 30

V čase příměří toho častěji, jakož i dříve již, Viasil odcházival, a nevěděl žádný, kam se bere, též velmi smuten dlíval na břehu rychlotoké Berounky.

Byla však příčina toho nasledující. Přišed Viasil do Pra-

hy zamiloval zde sprosté děvče a převlečen jsa za sprostého jinocha i její lásku brzo si získal. Dovědělo však se děvče po krátkém čase, že on ne sprostý jinoch, ale strejc knížete Korybuta, voleného krále českého, jest, odešlo, nemajíc
5 rodičů, do jednoho kláštera blíže Zbraslavi, kde jedna příbuzná její představenou byla, kdež i vbrzku roušku přijala, věčně se Bohu zaslíbíc. Dozvěděl se o tom Viasil, častěji tam dojížděl, hledě umysl její vyvrátiti, však za příčinou prosby Bohdány, tak se dívka ta jmenovala, a poručení
10 představené nikdy nebyl připuštěn. Však nicméně, i když již roušku přijala, tam dojížděl, hledě ji aspoň jen spatřiti, což se mu však velmi zřídka poštěstilo. Tam tehdy i v čase příměří odcházival. Právě jednou tamodsud do ležení se vrátil, když mu bratr oznamoval, že k nějaké slavnosti na hrad s Hedvíkem a několika měšťany pozvaní
15 jsou, kamž se i navečer odebrali. V skvostně připraveném večeradle až do noce hodovali. Ohlašoval již hlásný devátou hodinu, když Viasil pozván jsa od Johany s ní na hradby vyšel. Právě vycházel nad horami měsíc, jeho bledá
20 tvář zdála se litostivě na ně hleděti. Kolem panovalo svaté ticho, v ležení ani hlas se neozýval, z daleka jen hučela Berounka. V sem tam roztroušených chaloupkách jiskřila se světylka. Přicházeli spolu až ku studní věži, slova nepromluvivše; až zde Johana, na níž dříve viděti bylo, že se
25 k mluvení nutí, takto počala: „Viasile, nadarmo a nelze mně již tajiti, jak velice mně drahý jste. Až posud dávala jsem vám to k srozumění, však nadarmo. Nemyslete, že ponejprve snad vás dnes jsem spatřila, ne, již od toho dne, kdy do Prahy jste přišel, vídala jsem vás, tenkráté již jsem
30 vás milovala; nyní jste přitřhl před Karlův tejn, zde obdivovala jsem udatnost vaši a milovala vás ještě více, možné-li to bylo. Já jsem byla za jinocha převlečená s poselstvím onehdy v ležení vašem, já byla jinoch zdobený přilbicí vaší. Nejsouc od maličkosti v tom cvičená, náruživosti mé zkro-

covati, tak dalece láska má k vám vzrostla, že teď, ačkoliv vím, že to neslušné děvčeti, vám lásku mou vyjevují. Viasile!“ při těch slovích na kolena před ním klesnouc, „nepohrdejte mnou, nechtějte pro mé svobodné jednání mě zavrhovati, mně bez vás nelze žítí; a den, jenž vašemu žítí dá skončení, jest i mého života poslední den. Bez vás nebudu míti žádného; otec stářím přemožený vbrzku klesne v chladný hrob, matku mou již dávno neznámý z světa sprovodil vrah, a vy-li mě zavrhnete, není žádný, jehož bych milovati mohla.“

S podivením za dlouhý čas hleděl na ni Viasil, nemoha slova promluvit, až pak vzpamatovav se, ji od země pozdvihnouti chtěje, takto počal: „Co počínáte, slečno? Prosim vás, vstaňte! Kdyby vás někdo uzřel, tak přede mnou sniženou, co by pomyslíl sobě o vás?“

Ona však vstáti se zdrahajíc, zvolá: „Ne, dříve nevstanu od noh vašich, až nade mnou rozhodnete. V vašich rukouch leží osud můj, buď štěstí teď podáno mně bude vámi, buď nešťastná jsem navždy, snad i věčně.“

„Buď tehdy tomu,“ zvolal posléze Viasil, „vy jste mě k tomu přinutila; chyba má měla se mnou pohřbená býti; vezte, milostivá slečno, že vás mně milovati nelze, protože—“

Rychle se vzchopila Johana, a divoce očima koulíc, hrůzným volala hlasem: „Tehdy nadarmo snížila jsem se před vámi, nadarmo potupila sama sebe Bozkoviče dcera!“ Mírněji však po nějaké chvíli tázala se, divně však se ještě jiskřilo v oku jejím: „A proč, smím-li se tázati, mě zavrhuje?“ Zdlouha kráčeli dále po hradbách a Viasil vypravoval jí příběh Bohdány a takto skončil: „Mou vinou nešťastná se stala; já, můj klam byl příčina jejího neštěstí; skrz mě zavřely se jí navždy kláštera brány, skrz mě zavřená jí cesta v svět, skrz mě se mísí její pláč v rychlé řeky lkání. Ač jen zřídkakdy mně možno ji uhlídati, přec jako dříve vždy ji miluji; a jen s životem mým pojde i láska k ní.“

Stáli nad prohlubní, kde mezi skály s jekotem se valil lesní potok, bledá Lůna nebyla v stavu propastí tu osvítiti. S sepjatýma rukama hleděla Johana nějaký čas k nebi, strašlivý zdála se míti oumysl; pevně pak chopila se Viasila a volajíc: „Se mnou žítí jsi zavrhl, se mnou tehdy klesni v smrti chladnou náruč,“ chtěla s ním se vrhnouti v propast, Viasil však, jenž již dříve ji pozoroval, zadržel ji silnou rukou divením volaje: „Slečno!“, ona pak vytrhnouc se jemu a rvouc si vlasy, kvapila nazpět do hradu, volajíc: „Potupená, zavržená,“ až mezi skálami vzbudila stojazyký ohlas.

Brzo nato odešel Viasil s strejcem svým a měšťany pražskými z hradu.

Byla půlnoc; utíšila se v prsouch Johany bouře, měsíc se skryl za černé mračno. Bloudila Johana v hradě šerou nocí, vřelé slzy lily se po tváři její. Vstoupila v hrádní kapli. Svaté ticho tady panovalo, mdle dohořivala lampa před oltářem, trůnila kde Matka boží. Vysokým oknem patřila sem Lůna roztrhanými oblaky, z daleka hučela Berounka; v křoví pod oknem zpíval slavíček lásky žel. Kleknouc před oltářem, modlila se Johana v tento smysl: „Potěšení zarmoucených, ty ulehči srdci mému; ty jen teď jsi outočiště mé; šedý mrak se položil před mého žití sluncem; co Lůna jasná ty teď osvět mě pouti dny. Sláva má teď zašla jak po parném dnu zlaté slunce; a jako chodce v tmavém lese kdy přepadne noc, tak teď na mě neštěstí se valí strašná moc; potupená jsem před tím, ježž miluji; necvíčená jsouc zkrocovati náruživosti své, vlastní jsem přivolala neštěstí. Ó že tak časně ztratila jsem matku mou, která by mě byla vedla po dráze ctnosti; den smrti její byl mého neštěstí první den i původce. Ó pomsti, ty vševedoucí, před nímž odkrytá jest každá nepravost, smrt matky mé i bídu mou na vrahu matky mé.“ Umlkla. Přistoupnouc k oknu spatřila za dalekými hvozdy bĕleti se den; strašlivá pronikla vnitřnosti její

myšlenka; domnívají se, že mrtvá-li a navždy ztracená pro Viasila bude Bohdána, snad tenkrát srdce jeho k ní se obrátí, nevědouc, že již ztracená pro něj roušku pojmula, uzavřela z hradu se dostat, očekávati při klášterní zdi, až Bohdána u okna se ukáže, jak od Viasila vyrozuměla, a Bohdánu zavraždit. S plným toulem a lukem spustila se z hradu, s výmiňkou, že v budoucí noci opět se vrátí a s pomocí jeho v hrad se vyšine, pomohl jí hrádní provaz upevniti. Ještě dlouho stál pak na hradbách, když již dávno Johana v lese zmizela.

10

II

V vonném máji,
v širém háji
slavičkové šveholf.
Zamkni mříže,
temná chýže!
Mne samota nebolí.

J. J. Marek

Zašla bouře, dohučel dešť; jasné slunce stálo na prostřed-
 10 ku své dráhy; z klášterní vížky ohlašoval jasný zvuk zvonku
 poledne. Zvlažené a deštěm občerstvené kvítí líbou vydá-
 valo vůni, mdle hučeli hájové a v zlatém lesku vinula se
 kolem klášterní zdi Berounka. Na hrobovém pahrbku kláš-
 terního hřbitova seděl Viasil, toužebně hleděl k oknům své
 15 milenky, očekávaje, brzo-li milostný její se ukáže obraz.
 Dlouho tak seděl, podepřený o svůj dlouhý meč, mladý tis
 klenul nad ním své stíny, v kterém hlásně zpívalo mladé
 ptáče; umlklo časem a jako ozvěna ozýval se z bezového
 křoví, které se pod okny Bohdány vzhůru pnulo, jemu od-
 20 povídající zpěv. Dozněl zvonku hlas, otevřelo se okno
 Bohdány a ona přistoupila k oknu. Domnívajíc se býti ne-
 pozorovanou, odhodila obličej její zakrývající roušku, a
 sepavše rukou svých, modlila se tíše. Černý oblek vyvýšoval
 25 bledost tváři; oko její nespátkovalo již více milostnou kra-
 jinu, od ustavičného pláče a lkání zhasli zrakové její a modré
 oko její zavřelo se navždy. O náhrobek maje hlavu pode-
 přenou hleděl Viasil nepohnutelně vzhůru, přemoženému
 patřením neštěstí jejího tekly tiché slze po tváři. I on se
 30 modlil, a jak by šetrilo pobožnosti té, umlklo ptáče. Po
 nedlouhém tichu počala Bohdána hlasitě sama s sebou, od
 žádného, jak se domnívala, neslyšená, mluvit: „Kde as teď
 přebýváš, ty, na kterého i proti vůli mé i v modlitbách
 mých ustavičně pamatuji; zdaž časem ještě vzpomeneš, ne-

šťastnou Bohdánu že jsi miloval; – jednou ještě by bylo možné tebe uzříti! – však nadarmo mě trýzní touha má, v světě nespátřím ničeho více. Nadarmo mně vzbudí den i noc, pro mě nekvěte žádné kvítí, mých zraků zhasl jasný blesk a oko mé temná obklopila navždy noc. Ó bys věděl, jak jsem nešťastná; – však nedej Pane by se to dozvěděl, neb miluje-li mne ještě, tehdy dosti nešťastný, a věda osud můj, byl by nešťastnějším, než již jest. Však dá Bůh, že nebude již neštěstí mne tížiti déle, neb cítím, v brzkém že již čase v pokojný klesnu sen; neb ani příčinou neštěstí mého nejsem v stavu plakati více, slzí mých vyschl pramen.“ Vtom opět zavzněl z vížky zvonek. „Slyš, k modlitbě mě volá povinnost; ó dej, Pane všemohoucí, by zvonek ten, který teď mne k mé volá povinnosti, brzo zval mne i v smrti chladnou náruč; poslední bych dala světu ‚dobrou noc‘ –“

Nemoha se déle zdržeti klesl Viasil na svá kolena, sklonil hlavu svou k zemi a zvolal: „Bohdáno!“, vtom zahučel přes zeď klášterního hřbitova šíp a hluboce se vbodl Bohdáně v pravý bok; bolestně vykřikla raněná a klesla zpět, Viasil však hlavu maje skloněnou neviděl šíp; a domnívaje se, že uleknutá vyvoláním jména svého vykřikla, odcházel; sám k sobě mluvil, řka: „Já ji urazil, ji skrz mne tak nešťastnou!“, co zatím Johana, z jejížto ruky smrtící vyletěl šíp, nepronasledovaná zmizela v blízký les a nazpět v noci do hradu se vrátila. Bohdánu našly sestry její silně raněnou a přivedše ji k sobě odvedly ji na lůžko její; ona však domnívajíc se, že od Viasila postřelená jest, poněvadž poznala hlas volajícího, bolestně lkala, řkouce: „Toho jsem na tobě nezasloužila!“ Starostlivě hlídaly ji sestry její po celou noc, však nenavštívil sen nešťastnou. –

Opět přivítala kukačka pod Karlovým tejnem v hustém lese jitro, však ne jasné jako dříve vycházelo slunce, nybrž krvavé, jako dnešní měl po přeshlém příměří nastati den. Přistrojené stálo vojsko pražské, uchystaní byli věncové

smolní, i jiné nářadí k dobýtí hradu bylo pohotově. V středu vojska stál Hedvík, který přes celou noc tmavým lesem bloudil, pro nějaké bolné předtušení usnouti nemoha, a napomínal lid svůj k setrvání, poroučel, by obzvláštěně věž vysokou hleděli ohněm zkaziti. Pak zašel s Horou opět v tmavý les, očekávaje deváté hodiny, na kterou outok byl odložen.

Smutně nad nimi hučely sosny vysokých jedlí a víchr lkál tmavým lesem co nevěsta na rakvi milence. Zasmušený dlouho mlčel Hedvík a ani Hora slova nepromluvil. Až pak posléz začal Hedvík: „Zdá se mně, jako bych od dnešního outoku již se vrátiti neměl, a jedině to přeji, by dříve dcera Bozkoviče, Johana, padla rukou mou, která jediná mimo Viasila mne zde chce předčiti slavným jmenem; a již proto též ji nenávidím, že jest dcera Bozkovičové manželky, která, jak tobě beztoho známo, mnou pohrdnouc, jej pojala za manžela. Nad mým hrobem žádný lkáti nebude, neb dítek nemám žádných ani manželky žádné. Když však padnu, tehdy žádám, by jsi hleděl mne pomstíti a neodtrhl dříve od Karlového tejna, leč by Johana byla padla.“

Což když mu Hora přislíbil, obrátili se nazpět ku vojsku.

Počal se outok, hlásně zněl trub hlas a břinkot mečů, ohniví věncové lítali v hrad, a nejednou byla vysoká věž v nebezpečenství ohněm sklesnouti.

Sem tam Hedvík přebíhal jen Johanu hledaje. Dlouho se mu nepoštětilo ji nalézti, až posléz blíže brány na hradbách ji spatřil. Prudce, jako z mrštného luku šíp pod bránu spěchal, po skále nahoru lezl, a když na poručení Johany žádný mu nebránil, zdě zlezl. S divokým rýkem vrhl se na Johanu, strašný počal se boj, neb Johana tak dobře mečem jako prakem zacházeti znala; brzo ona, brzo Hedvík ustupoval; zdola hledělo vojsko s podivením na ten boj, i obležení o své meče podepření patřili na ně. Vtom vyletěl Hedvíkovi z ruky meč, přes zeď letěl v hluboký ouval mezi

skály dolu, a dopadna z nesmírné výšky země, roztránil se. Zajatý Hedvík byl svázán, a zuřil a vzpouzel se velmi, do hradu veden býti nechtěje; okovy své roztrhati chtěje, řval co rozdrážděný tur: „Nechtějte mě šetřiti, nebo vězte, že nejouhlavnější nepřítel váš před vámi; a ty, ani dívka ani muž jenž nejsi, k potupě stvořitele svého opásajíc se mečem, věz, že tvá smrt byla oučel můj a tvá potupa, proč mě šetříš?“ Nevšímajíc si slov jeho, Johana poručila jej do hradu vésti. Načež on opět: „Neradujte se ze zkázy mé, neb vězte, že jistě pomstěn budu; vbrzku sklesne vaše hrdá věž a pohřbení budete v zříceninách hradu svého, jakž ode mě poručeno jest!“

Načež rychle Johana: „Mě jsi chtěl potupiti, potupen buď sám, hrad jsi poručil ohněm zkaziti, to překazím já. Svažte jej pevněji; jakožto vůdce, jenž chtěl dosáhnouti koruny české pro svého Korybuta, dostaň korunu, však slaměnou, a buď s ní korunován sám. Pak upevněte jej za ramena na dlouhé dřevo, tak ať visí ze střechy věžní; a zajisté že společníci jeho přestanou na věž házeti ohnivé věnce.“

Tak se i s Hedvíkem, jakkoliv zuřil a se vzpouzel, stalo; — na dlouhém dřevě nově tesaném visel z věžní střechy, korunou slaměnou hlavu maje ovinutou; pod ním zněl bojujících lomoz a křik, přestaly však vojska jeho smolné věnce na věž házeti. Silným hlasem řval: „Nešetřte pro mě věž, házejte jako prve oheň; a největší radost má bude, kdy se mnou dolu se pořítí hrdá věž.“ Neslyšeli však jej pro břinkot mečů a křik bojujících dolejší; nadarmo hleděl zprostiti ruce své svazků.

Na přístřeší stála Johana; klaníc se, jak pravila, slávě jeho, posmívajíc se mu, že vyvýšenosti, které hledal, dosáhl. Hrůzně dole zněl trub zvuk, břinkot mečů, lomoz a křik bojujících; vtom poštěstilo se mu jedné ruky vymknouti, z poprsníku svého vyrval dýku; zařval silným hlasem:

„Věz, dívko, že já matky tvé, která mnou pohrdala, jsem vrah!“, přeříznul provaz, na kterém byl upevněn, a řítil se v hrůznou mezi skály propašť.

Sklesla Johana, utichl dole křik a lomož; outok byl
5 skončen.